XLIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1933. december 12. szám

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Library of the Unitarian School

Boldog Karácsonyi ünnepeket!

Unitarian School for the Ministry
Berkeley
AMERICA
California

Karácsonyi kérdés.

Elmennénk-e mi a bethlehemi csillag után?

Ez az a kérdés, amelyet így, karácsonykor meg kell kérdeznünk magunktól. Az első karácsony gyönyörű legendája szerint, a naplementi bölcsek elzarándokoltak Bethlehembe, hogy tisztességet tegyenek Jézusnak, kinek „látták csillagát az égen." A csillagokból való jóslás, melyre ez a csillag-legenda visszavezethető, abban az időben megszokott dolog volt Keleten. Ha tehát lefordítjuk ezt a hangulatos, szép elbeszélést a mai nyelvre, azt jelenti, hogy a keleti bölcsek tudomást szereztek a kis Jézus születéséről s messzi hazájukból elzarándokoltak Zsidóországba, hogy lássák őt.

Ma már nem a csillagokból olvassuk le a nagy eseményeket. A nyomtatott betű útján biztosabb és részletesebb tájékozódást szerezhetünk mindenről. Nincs is hiány abban, hogy szebbnél szebb eszmékről, mozgalmakról ne olvasnánk, ne hallanánk nap-nap után. Ám vajjon megvan-e ma bennünk az a jóakarat, mely nem sajnálja a fáradságot, az áldozatot, hogy a jó ügy mellé hozzászegődjék? Mert nem szabad mindig csak várni a csodát, azért tenni is kell valamit. Vallásos életünkben sokszór előfordul, hogy hiányt érzünk, hibákat veszünk észre, panaszkodunk, hibáztatunk — csak saját magunk langy-melegségét nem kárhoztatjuk, mely pedig igen nagy súllyal esik a hiányok és hibák latjába.

A Karácsony nem az okoskodások, hanem a drága áhítat és a mély érzelem ünnepe. Mi sem folyatjuk tovább gondolatmenetünket, hanem lélekben leborulunk mindama ragyogás, nagyság, szépség és szentség előtt, mely a bethlehemi szülött drága személyét körülveszi. Ünnepeljünk, unitáriusok, adjuk át magunkat a vallásos áhitatnak maradéktalanúl. Közben azonban ne feledjük el megkérdezni magunktól: „Elmennénk-e mi a bethlehemi csillag után?"

Egyházi Főtanácsi gyülés.

December 3-án reggel 8 órakor nyilt meg az Egyházi Főtanácsi gyűlés. Mintegy 150 főtanácsi tag jelent meg. Dr. Ferenczy Géza elnöki megnyitójában mindenekelőtt sajnálattal szögezte le, hogy az elmult évben nem tarthatott az egyház főtanácsot és más egyházak példájára tavaly nem volt alkalom megismertetni az egyházi élet intézőivel ez egyház helyzetét. A főgondnok hangsúlyozta, hogy a főtanács elnapolása nem szerencsés, mert az unitáriusok kicsiny egyházának minél gyakoribb tanácskozásokra van szüksége.

— Nem dicsekedhetünk anyagi erőink többszörösítésével, sem az egyetemes egyházunk, sem annak és intézményeinek

tisztviselői és alkalmazottai szempontjából, — folytatta beszédét a főgondnok. — A magunk áldozatkészsége fogyatékos, viszont az állam az állami segítés mértékéül — törvényellenesen — csakis a hivők lélekszámát vette alapul. Ezzel szemben a kultusztörvény 31. paragrafusa a nyujtandó államsegélyek mennyiségét nemcsak a hivők számának az ország lélekszámához viszonyitott aránya, hanem az egyház „anyagi helyzetével és valóságos szükségletével arányosítva rendeli nyújtani". Hangsúlyozott egyházi sérelmünk — mondta emelt hangon a főgondnok — hogy a törvény szelleme nem hajtatott végre. Előterjesztéseink, folyamodásaink és közbenjárásaink ellenére pótlólag is csak morzsa-nyújtásban részesültünk. És e sérelem oroszlánrészét éppen lelkészeink és tisztviselőink szenvedik. Az állami konszolidálódás munkamezején pedig éppen az ő vállukon nyugszik a legtömegesebb munkarész és tőlük igénylik a legtöbb munkát.

Beszédének további részében a főgondnok annak a reménynek adott kifejezést, hogy az új kormány talán orvosolni fogja az unitáriusok súlyos sérelmeit. A főgondnok beszédét azzal fejezte be, hogy a lelkészeknek csupán mindennapi feketekenyeret nyújt a sovány kepe, mégis béketűrővé teszi a lelkipásztorokat az a tudat, hogy elődeik éppen így küzdöttek a multban.

— Nagy a mi nyomoruságunk, nehéz ma a mindennapi élet terheinek, gondjainak a hordozása, de úgy Erdélynek, mint különösen egyházunknak történelme azt tanustíja, hogy nincs olyan reménytelen helyzet, amelyből kivezető út ne lett volna, — voltak a főgondnok záró szavai. — A legnehezebb időkben mindig egymásra találtak azok, kik a kor szava megértésével — a velük egyetértők tömörülésével, belviszályok, sőt hatalmas külső ellenségek dacára is meg tudták menteni Erdélyt és meg tudták menteni vallásunkat és egyházunkat.

A főgondnok beszédét lelkes éljenzéssel fogadták a főtanács tagjai. Ezután Gvidó Béla esperes közügyigazgató kérte áhitatos imával Isten segedelmét a tanácskozásokra.

A főtanács megalakulása után üldvözlő táviratot küldött a királynak és Duca miniszterelnöknek.

Az üdvözlő táviratok elküldése után bevették az esküt Kelemen István felsőfehérköri új esperestől és Csiky Albert udvarhelyköri felügyelő gondnoktól. Az új egyháztanácsosok esküt tettek. A főtanács elé került Elekes Domokos és Péterffy Albert felügyelő gondnokoknak lemondása is, melyre vonatkozólag az E. K. Tanács azon javaslata fogadtatott el, hogy tekintettel azon önzetlen és egyházszerető és áldozó munkára, melyet felügyelőgondnok afiai egyházunk és ennek egyes intézményei fenntartása érdekében kifejtettek, kéressenek fel lemondásuk visszavonására és tisztségük továbbvitelére, amelyet a Főtanács egyhangú bizalma folytán megtettek.

Tíz óra után a főtanács tagjai átvonultak a templomba,

ahol az ünnepi istentisztelet keretében Weress petrozsényi lelkész mondott nagyhatású beszédet.

A déli templomozás után került sor dr. Boros György püspök beszámolójára, aki az egyház két küzdelmes évének képét rajzolta fel a főtanács tagjai előtt. A püspök nagyterjedelmű és gondosan összeállított jelentése részletesen foglalkozott a vallási élet mozgalmaival. Elsősorban azt hangoztatta, hogy az egyház jogos panasza: nem részesítik az unitáriusokat a többi egyházakkal egyenlő elbánásban. Aki hű képet akar látni a családos papok és tanítók sorsáról: a kérvények, panaszok és elkeseredések között nézzen szét. A püspöki jelentés részletesen ismerteti a püspöki látogatásokat. Boros György püspök személyesen látogatott el az összes egyházközségekbe. Mindenütt alkalma volt meghallgatni a panaszokat és vigasztaló szavát felemelte ott, ahol szükség volt a főpásztori biztatásra. A püspöki vizsgálatok meglehetősen szomorú képet nyújtottak az egyház helyzetéről. Ezzel szemben jóleső érzéssel töltötte el a püspököt az, hogy minden egyházközség vezetője teljes energiával veszi ki részét az egyházfentartás nehéz munkájából.

A főtanács ülésének további programját az **egyházi képviselőtanács jelentése** körül folyt vita töltötte be. A szónokok egész tömege jött elő javaslatokkal és biráló megjegyzésekkel a különböző pontoknál. Ezek a gyakori hozzászólások: beszédes jelei annak, hogy az unitáriusok mindent elkövetnek a jobb jövő érdekében, mert csak az egyház ügyeinek pontos ismeretével és vállvetett munkával lehet fenntartani az egyház intézményeit. A vitát csupán a közebéd szakitotta meg, amelyen dr. Ferencz József kollégiumi felügyelő gondnok tartotta a szokásos emlékbeszédet nagy hatás mellett a Berde serleggel. Boros György püspök a királyra mondott pohárköszöntőt.

A képviselőtanács jelentése nagy panasszal állapította meg azt a siralmas és kétsébeejtő helyzetet, melybe az unitárius lekészek — akiket még a többi kisebbségi felekezeteknél is mostohább elbánásban részesítettek — jutottak az államsegély megvonása miatt.

A jelentés további részében minden részletében ismertette a képviselőtanács az unitárius egyház jelenlegi helyzetét.

A hozzászólások közül rendkivül nagy jelentőségű volt Kovács Lajos brassói unitárius lelkész beszéde. Kovács Lajos átfogó, alapos és lelkiismeretességtől vezetett birálatban ismertette az unitárius egyház egyetemes helyzetét.

Kitért az iskolák sorsára, a papok és tanítók helyzetére. Beszédét azzal fejezte be, hogy a vidék az unitárius lelkészek és tanítók egyeteme több szellemet, ötletet és erőt vár a központi vezetőségtől, mint a multban. Elengedhetetlen szükségesség ez a jelenlegi helyzetben, amikor az egyházkörök papjai és tanítói százszorosan rá vannak utalva a központból jövő irányításra és tanácsokra. De több gondosságra, erőre és kitartásra van szük-

ség a népnevelésben is. A lelkészek foglalkozzanak szívvel-lélekkel a vezetésükre bízott egyházközségek népének életével.

Nagyjelentőségű határozati javaslatok.

A felszólalók közül érdekes határozati javaslatot nyujtott be S. Nagy László újságíró. A határozati javaslat, amelyet egyhangulag elfogadtak, arra kéri a kormányt, hogy

1. az unitárius egyház iskolái a gyulafehérvári határozatok és a kisebbségi nemzetközi szerződésben vállalt eziránti kötelezettség realizálásaképen méltányos összegű államsegélyben részesüljenek.

2 A magyar többségi községekben az állami iskolák magyarnyelvű tagozatainak magyarnyelvű működését magyarul tudó tanítók alkalmazásával biztosítsa a kormány az iskoláknak mind a hét osztályában.

3. Kéri az egyház, hogy az unitárius egyháztól átvett állami iskolák élére olyan unitárius vallású tanítókat nevezzen ki a kormány, akik az unitárius kántori állás betöltésére is alkalmasak Biztosítsák ezeknek a kántori teendők zavartalan betöltését és adjanak számukra általános felhatalmazást.

4. Biztosítsa a kormány a jövőben általános rendelkezés útján, hogy az unitárius vallású és magukat magyarnak valló szülőknek gyermekei névelemzés címén a felügyeleti hatóságok részéről ne tiltassanak ki az unitárius felekezeti iskolákból.

5. Kéri továbbá az egyház a kormánytól az elvett unitárius iskolaépületek visszaadását az unitárius iskolák számára.

Tiltakozás az igazságtalan államsegély miatt.

Az egyház helyzetének legsulyosabb katasztrófáját az okozza, hogy a bukott kormány törvényellenesen leszállította az unitáriusok államsegélyét. Ebben a kérdésben dr. Abrudbányai Ede volt képviselő, felügyelő gondnok terjesztett elő jelentős határozati javaslatot a főtanácsnak, amely a következőkben foglalja össze az egyház panaszait és kéréseit:

— Az unitárius egyház legfőbb törvényhozó testülete, az egyházi főtanács 1933. év december hó 3-án tartott üléséből a magas kormány iránti mélységes tisztelettel, azonban az 1932. és 1933. évi költségvetések szűkkeblüsége által a legkétségbeejtőbb anyagi nyomorba taszított unitárius papság sulyos helyzetét egyetemesen átérezve és segélykiáltásuknak feltétlenül méltányos és az érvényben levő állami törvények szerint is jogos voltát megértve, azzal a tiszteletteljes kéréssel fordul a magas kormányhoz, hogy a nyomorba döntött unitárius papság gyors anyagi segélyezésére a folyó költségvetési évben megfelelő összegű rendkivüli segélyt kiutalni méltóztassék.

— Kéri továbbá az egyházi főtanács a magas kormányt, hogy a jövő évi költségvetésben a kultusztörvény 31. artikulusának b) pontja rendelkezésének, valamint az 1931. évi költségve-

tési év érvényben volt törvényes gyakorlatnak megfelelően, az unitárius papság részére a többségi egyházak hasonló végzettséggel s szolgálati idővel biró papjaival egyenlő államsegélyt méltóztassék előirányozni.

A határozati javaslat végül a törvényre való hivatkozással indokolja az államsegély felemelését és hivatkozik arra, hogy az állam 11.000 kataszrális holdat sajátított ki az egyház tulajdonából, de a törvény értelmében előirt művelhető területet mégsem adták meg az egyháznak.

A tanítói fizetések rendezése került sorra, amelynek folytán a megjelent tanítók a legelkeseredettebb hangon ismertették a felekezeti tanító nyomoruságos helyzetét. Követeljük, hogy viszszamenőleg 1932-ig töröljék el a hátralékos egyházi adókat, amely sok esetben már 50—100 ezer lejt tesz ki. Ezután legyen a központban a tanítóságnak is egy képviselője, aki jelen legyen minden olyan ügynek a megtárgyalásánál, mely a tanítóság helyzetével kapcsolatos, hogy érdekeik képviselve legyenek.

Dr. Kiss Elek teológiai tanár felszólalásában elmondja, hogy az egyházi adót intenzivebben kell beszervezni, mert enélkül Erdélyben egyházat nem lehet fenntartani. Szervezetileg misszió útján tudatosítani kell az egyházi életet, hogy legyen minden hivünknek meggyőződése, hogy az erdélyi magyar unitárius egyházra szükség van, mert anélkül nincs létjogosultságunk. Utasítani kell elvileg a képviselőtanácsot, hogy állapítsa meg a lehetőségét a maximális fizetésnek s a fizetések ezután a közpénztárból történjenek s ne az egyházi adóból, amelynek behajtása bizonytalan. Csifó Salamon teológiai dékán is csatlakozik ehhez a véleményhez. A tanítókon okvetlenül segíteni kell anyagilag. Eleget tanácskoztunk erről és keresni fogjuk az útat, hogy miképpen lehet megoldani ezt a problémát. Ettől függ további fennmaradásunk. A tanítókban pedig már nincs utánpótlás, mert a jelenlegi viszonyok között az ifjúságnak nincs kedve ezt a pályát választani és kockáztatni jövőjét.

A legnagyobb baj azonban, hogy mincs a pénztárban pénz és nincs mód arra, hogy pillanatnyilag segítségünkre lehessünk. Csifó kéri, hogy ezt az ügyet adják vissza a képviselőtanácsnak rendezés végett. Minden lehetőt megteszünk a tanítók érdekében, ha a költségvetésben valahonnan lehet elvenni, elveszünk, de ezt az ügyet elintézzük!

Szentmártoni Bálint kéri, hogy delegáljanak két tanítót a pénzügyi bizottságba, a tanítókról vegyék le az egyházi adó terheivel való küzdelmet. A jószágfelügyelőség jelentésével kapcsolatban vasárnap a késő éjszakáig tartott a zárt ülés vitája dr. Abrudbányay Géza jogtanácsos ügyvédi elszámolása körül. A zártülésen végül is azt a határozatot hozták, hogy mivel Abrudbányay elszámolását a főtanács nem ismeri kellőképen, tehát nem tudják megállapítani a vádak jogosultságát. Éppen ezért a főtanács visszaadja a jelentést és elszámolást az egyházi képviselőtanácsnak.

Község ügye.

Az egyház fejlődésével kapcsolatban ismertették, hogy Lőrinczy Dénes fiatal lelkész energikus munkája eredményeképen sikerült Bukarestben önálló unitárius egyházközséget alapítani, amelyhez a regáti szórványok is tartoznak. Nagy munka és lelkes kitartás kellett a bukaresti egyházközség megszervezéséhez, amelyért Lőrinczy Dénest teljes elismerés illeti.

A közös vagy magán úrvacsorai kehely használata kérdésében, az egyházkörök véleményének meghallgatása után úgy döntött, hogy megmarad a közös kehely használata mellett, ahol azonban a hivek többsége általánosságban vagy egyesek kérik a magánkehely használatát, engedélyezi. A mindennapi istentiszteletek tartására vonatkozólag fenntartotta a vonatkozó szabályrendeletet, mely szerint hétköznap minden reggel istentisztelet tartandó.

A választások.

A választások során theologiai dékánnak megválasztotta Vári Albert tanárt, kolozsvári koll. igazgatójának ismét Gálffy Zsigmond eddigi igazgatót. A székelykeresztúri főgimnázium igazgatójának, a betegség miatt lemondott Gálfalvy Samu igazgató helyébe Szentmártoni Kálmán tanárt. A jogászfelügyelőség elnökévé Puksa Endre egyházi tanácsost, az Egyházi Képviselő Tanács tagjául Csifó Salamon theologiai tanárt. Ezután Ürmössy József püspöki titkár a tanügyi jelentéseket referálta, melyeket a Főtanács megnyugvással tudomásul vett és a szükséges intézkedéseket eziránybban jóváhagyta. Ezekkel kapcsolatban dr. Vajda Béla egyházi tanácsos elismeréssel emlékezett meg az unitárius ifjuság lelkes és törekvő egyházias munkájáról, melyet az egyházközségekben, egyházkörökben és az Egyetemes Ifjúsági Konferenciával kapcsolatosan kifejtett, amit a Főtanács örömmel vett tudomásul. Dr. Kiss Elek tanár a kórházak és börtönök lelkészi látogatására tett javaslatot. A szórványokban lakó hivek gondozására irányuló javaslatot a Főtanács kiadta a Missziói Bizottságnak egységes tervezet kidolgozása végett. A székelykereszturi egyházkör meghívására és Péterffy Áron egyházi tanácsos indítványára elfogadta a Főtanács, hogy 1934. év tavaszán Székelykereszturon lelkészfelszenteléssel kapcsolatos zsinati főtanácsot tart, melyen az egyházszervezeti törvény kerül tárgyalásra.

A főtanács egyébként 5-én (kedden) déli órákban dr. Ferenczy Géza főgondnok elnök zárószavával és Gvidó Béla esperes közügyigazgató hálaadó imájával ért véget.

Ü. J.

A Dávid Ferenc Egylet közgyűlése.

Szombaton, december 2-án d. u. 5 órakor tartotta Egyletünk évi rendes közgyűlését. Közének után Fikker János kövendi lelkész imádkozott áhitatosan, szép gondolatokkal. Utána dr. Abrudbányai Ede elnöki megnyitót mondott, a tőle már megszokott, tartalmas, mély gondolatokkal, önzetlen, áldozatos munkára és összetartásra híva fel az Egylet tagjait. Máthé Sándor újszékelyi lelkész belmissziói problémákról olvasott fel, a gyakorlati lelkészkedés kapcsán nyert sok érdekes szemponttal világítva meg azokat. Ezután Puksáné Boros Irén úrnő énekelt Ütő Mária zenetanárnő harmónium kiséretével. E program-pont értékét nem kell külön méltatnunk. Az a művészi teljesítmény, melyet nyújtottak, csak veszitene köznapi dicsérő jelzők által.

Most a titkári jelentés következik, melyet Szent-Iványi Sándor, titkár, állított össze s melyet helyszüke miatt csak kivonatosan közölhetünk.

Az elmúlt év az új alapszabály kultuszminisztériumi jóváhagyását várva telt el. Alig két hónapja, hogy ez a jóváhagyás megjött. E késedelem következtében tervszerű, egyetemes munkát nem indíthattunk meg, folyt minden úgy, ahogyan eddig, lelkesen, sokhelyt gyönyörű eredménnyel is, de hiányzott az az általánosan elfogadott, egyöntetű célkitüzés, mely nehány évvel ezelőtt még büszkeségünk volt s melyet a jövőben még fokozottabb mértékben kívánunk megvalósítani. Ahhoz azonban, hogy ez az egyöntetüség létre jöhessen, szükséges, hogy Egyletünk minden fiókegylete érezze az összetartozást, az egymásrautaltságot és a vállvetett munka elengedhetetlen kellékét. Épen azért kivánatos volna, hogy fiókegyleteink már jelentéseik megtételekor kifejezzék összetartozandóságunk jellegét azzal, hogy **jelentéseiket közvetlenül a központi vezetőségnek küldjék be** (a jelen esetben a Nevelésügyi Bizottsághoz érkezett jelentésekből kellett kiszedegetnünk a D. F. E.-re vonatkozó adatokat.) Ugyanazt a célt szolgálná az is, ha a fiókegyletek tisztán feltüntetnék, hogy mit végeztek, mint egylet volt-e tiszújítás és hogy milyen az anyagi helyzetük. Igen sok jelentésben egyletről szó sincs, egyszerűen csak az **iskolán kívüli tevékenységről,** vagy **általános kultúrmunkáról** számolnak be — nem a D. F. E. vezetőségének és közgyűlésének, hanem a Nevelésügyi Bizottságnak. Távol áll a D. F. E. központi vezetőségétől, hogy bürokratikus célzattal a kákán is keresse a csomót eme jelentésekkel kapcsolatban — mindössze fel szeretnők hívni a figyelmet az öntudatos egyleti élet jelentőségére, különösen ma, amikor szerte a világon mindenütt a szerveszkedés erejét és diadalát látjuk. A legtöbb jelentés tartalmával a Nevelésügyi Bizottság már foglalkozott s arra igazán semmi szükség nincs, hogy mi csak megismétlejük azt, amit a Nevelésügyi Bizottság már elvégzett.

Az ilyen általános jellegű jelentésekkel szemben dícsérőleg és elismeréssel kell megemlítenünk azokat a fiókegyleteket, melyeknek pontos és részletes jelentéseiből öntudatos és jól megszervezett egyleti élet képe bontakozik ki. Különösen a Maros- és Székelykeresztúr-köri fiókegyletek jelentéseit kell kiemelnünk, mint amelyek már évek óta áttekintő gondossággal összeállított összegező jelentéseket küldenek fel, de a Tordaaranyos-, Küküllő- és Udvarhelyi-köri fiókegyletek is elismerésre méltó pontossággal számolnak be végzett munkájukról s bár köri titkári jelentést nem mellékeltek, az egyházközségi fiókegyletek jelentéseit elismerésre méltó részletességgel terjesztették be. Fentieken kívül a többi egyházkörből is kaptunk több egyházközségi fiókegyleti jelentést, melyeknek bizonysága szerint öntudatos és jól megszervezett egyleti élet folyik kereteik között. Eme fiókegyleteink munkássága minden reményre feljogosít Egyletünk immár 50-ik évébe forduló fennállásának további sikeres és eredménydús folytatódására nézve.

I. A Kolozsdoboka köri fiókegyletek.

Ha kritikának lehetne nevezni fenti észrevételeinket, melyeket a fiókegyletek jelentéseinek egyrészéről elmondottunk, s melyeket egyáltalában nem szántunk, nem is szánhattunk kritikának — úgy az észrevételeket mindjárt arra a körre kell alkalmaznunk, melybe a jelen titkári jelentés irója is tartozik. A jelentések tanusága szerint u. i. a kolozsdoboka-köri fiókegyletek jártak elől a legkevésbbé követendő példával egyleti életünk szempontjából. E körben nincs köri fiókegylet s így jelentés nem érkezhetett ennek munkájáról. Bár mindnyájan tudatában vagyunk annak, hogy az a kör kevés egyházközségből áll s azok is egymástól nagyon távol esnek — s bár az is tény, hogy az itt székelő központi szervezet minden erőnket és időnket lefoglalja, mégsem szabad ezeket a mentségeket takaróúl használnunk, hanem viselnünk kell a felelősséget azért, hogy a köri fiókegyletet még nem szerveztük meg.

Még kevésbbé menthető az a körülmény, hogy az 5 egyházközség közül csak kettő küldött be — tudomásunk szerint — jelentést D. F.-egyleti munkásságáról. Ezek egyike **1. Kolozsvár.** E város abban a szerencsésnek mondható helyzetben van, hogy a központi szervezet is itt székel, melynek intenziv munkája, a társ- és testvéregyletek hasonlóan lelkes munkásságával együtt, abba az irigylésre méltó helyzetbe juttatta az itteni unitáriusságot, hogy már-már alig lehet szabad napot találni, melyen ne volna valamilyen unitárius gyűlés. Hála Istennek, hogy így van. Erről azonban részletesen később emlékezünk meg.

Jelentenünk kell azonban, hogy az elmult évben megalakult a D. F. E. férfi tagozata, mely a központi szerv mellett a helyi fiókegylet szerepét tölti be. E fiókegylet magába foglalta a régebben megalakított, de szűkebb keretei miatt célszerűt-

lenné vált kolozsvári Unitárius Kereskedők és Iparosok Körét, mely így megszünt. A férfitagozat állandó érdeklődés mellett minden vasárnap istentisztelet után tartja gyűléseit. Legújabban a várost szomszédsági szervezetekbe osztotta be s ennek a nagyon fontos egyháztársadalmi munkának szenteli ereje legjavát.

2. **Nagyenyed** jelentéséből örömmel látjuk, hogy élénk munkásság folyik a faluról szolgálatba jött lányok (38) és legények (5) szórakoztatását, valamint valláserkölcsi ápolását illetően. Nem tűnik azonban ki a jelentésből, hogy D. F. E. van-e egyáltalán Nagyenyeden.

II. A Tordaaranyosi kör

fiókegyletének munkájáról Erdős Mihály nevelésügyi bizottsági előadó számol be részletes és gondos jelentésben. Jelentése az „egyháztársadalmi kulturális munkásságról" szól, aminthogy a körben ütközik ki legjobban annak a lehetetlensége, hogy kis egyházközségekben a D. F. E., a Nőkszövetsége, az Ifj. Egylet, valaimnt a hasonló célzatú alakulatokat egymástól szigorúan elkülönítsük. A munka folyik s az a fontos. Tekintettel azonban E. K. Tanács ismert útmutatására s az ennek nyomán átdolgozott új alapszabályokra, mi mégis kénytelenek vagyunk jelentésünkben figyelmen kívül hagyni a Nőkszövetsége és az Ifj. Egyletek működését, melyekről azoknak központi szervezetei fognak saját közgyűlésükön beszámolni.

III. Marosi kör.

Mint minden évben, úgy most is, részletes, gondos jelentést kaptunk a Maros köri fiókegyletek működéséről Fülöp Zoltán köri titkártól. A köri fiókegylet évi közgyűlését Vadadon tartotta, de rendezett egy nagysikerű estélyt Nyárádszeredában is Sz.-keresztúri főgimnáziumának felsegélyezésére. Mindkét alkalommal igazán tartalmas és művészi színvonalon álló műsort adtak.

IV. Udvarhelyi kör.

Sem összefoglaló, sem a köri fiókegylet munkásságáról nem érkezett jelentés, pedig mindnyájan tudjuk, hogy a kör mintaszerű egyleti életet él. Lehet, eltévedt valahol, mert más években innen is pontos jelentéseket szoktunk kapni.

V. Küküllői kör.

Török János nev. ügyi bizottsági előadó küldött részletes, gondos jelentést. Köri fiókegyleti életről nincs említés.

VI. Székelykeresztúri kör.

Igazán minden elismerést megérdemlő az a pontosság és egyházszeretet, mellyel a keresztúri fiókegyletek, valamint köri vezetőségük nemcsak munkálkodnak, hanem a szervezettség fontosságát belátva, a központi szervezettel az összeköttetést fentarják. Ennek az összeköttetésnek érdekesen jellemző dokumentuma a gondosan összeállított titkári jelentés, melyet Máthé Sándor, újszékelyi lelkész készített. Látjuk belőle, hogy a köri fiókegylet 4 választmányi ülésén tárgyalták az egyh. községi fiókegyletek munkájának intenzivebbé tételét, továbbá figyelemmel kisérték „egyházunk irodalmi megnyilvánulásait s különösen az Egyletünk által kiadott Unitárius Közlöny vallás-erkölcsi és egyházépítő munkájának irányát s azokra jóakaratú észrevételeiket alkalomadtán a szerkesztőség tudomására is hozták". Minden dícséretet megérdemel az összeköttetésnek ilyen építő irányzatú, önálló, de jóakaratú megjegyzések megtételével való ápolása. A székely népies kultúrtermékek összegyüjtésére lépéseket tettek. Sz.-keresztúron évi rendes közgyűlésüket megtartották. Munkatervük a Közlönyben is megjelent.

Az egyházközségi fiókegylet munkájáról legyen szabad most csak összesítő képet adnunk az idő előrehaladtára való tekintettel, 13 D. F. E., 13 Nőegylet és 18 Ifj. Egylet működik. 11 Egyletnek van saját könyvtára, 8 Egylet kebelében működik állandó Dalárda, 4 Egyletnek van saját kultúrháza, 8 Egylet pedig a községi kultúrházakban nyer engedélyt munkája kifejtésére. D. F. E. van Bözödön, Fiátfalván, Énlakán, Fitosváralján, Kadácsban, Medeséren, Magyarzsákodon, Pipén, Ravában, Székelykeresztúron, Szentábrahámon, Siménfalván. Egyetlen kivánságunk lenne ettől a gyönyörüen dolgozó körtől, hogy a 28 egyházközségből ne csak 13-ban legyen D. F. E.

A többi, 2 körből nem érkezett jelentés. Ismételjük azonban, hogy a jelentések nagy részét a Nevelésügyi Bizottságtól, illetőleg annak előadójától, Ürmösi József p. titkár s egyben — távollétem alatt — D. F. E.-i helyettes titkár úr afiától szereztük meg s ha esetleg egy-egy jelentés valahol elkallódott volna, kérjük a helyreigazításokat.

Ami már most a *központi szervezet* munkáját illeti, arról már elmondottuk, hogy alapszabályaink kultuszminiszteri jóváhagyása késett s emiatt minden átfogóbb természetű terv készítése és keresztülvitele lehetetlenné vált. A tisztikar, melyben a távollevő titkárt ifj. Hadházy Sándor, jegyző, s a szerkesztőt Ürmösi József, p. titkár afiai helyettesítették, mely helyettesítésért fogadják mindketten a titkár-szerkesztő hálás köszönetét ez alkalommal is, — tehát a tisztikar és a központi választmány mindent megtettek így is, hogy Egyletünk nemes tradicióit ápolják s az egyháztársadalmi munkát elősegítsék. Alapszabályaink módosítása tárgyában rendkivüli közgyűlés tartatott, június 7-én. Kár, hogy vidékről csak két kiküldött volt jelen.

Megalakult a tervezett bizottság közül kettő: a missziói bizottság, mely elnökének Vári Albert vallástanár úrnak lelkes vezetése alatt Kolozsvárt perifériális istentiszteletet indított be s két külvárosban D. F. E. tagozatot is szervezett meg, valamint az u. n. Rendező Bizottság, mely elnökének, Dr. Boros Györgyné őméltóságának minden áldozatra kész útmutatása mellett kultúrdélutánokat, valamint más összejöveteleket is rendezett a püspöki lakásban, melyek jövedelmével egyletünk gyenge anyagi helyzetén nagyot lendített.

Örömmel vette tudomásul a választmány a magyarszováti egylet mozigép vásárlását, az alsóboldogfalvi egylet fúvós zenekarának megalakulását, melynek alapszabályait jóváhagyta.

Közbenjárt a székelykeresztúri fiókegyletnek a művészeti inspektorátustól kért állandó engedélye ügyében. Ügyvezető alelnök személyesen részt vett a köri fiókegyleti közgyűlésen.

Kiadtuk a Konfirmációi Emléket újra átdolgozva, valamint a „Tűzhely" rovatból népies tárgyú füzeteket adtunk ki Ürmösi József szerkesztésében az E. K. Tanács felhivására.

Ez évben is kiadtuk az Unitárius Közlönyt. Nem foglalkozom a Közlöny multjával, de szükségesnek tartom felhívni a közgyűlés figyelmét a Közlöny jövőjére. Részben a gazdasági helyzet leromlása következtében, többen visszamondták a Közlöny megrendelését — viszont több új előfizetőt is nyertünk, ami ékes bizonysága annak, hogy ahol lelkes munkások dolgoznak, ott a lap terjed a gazdasági nehézségek ellenére is. Jól meg kell fontolnunk, hogy közönyünk, vagy lustaságunk nem fogja-e eme régi, kipróbált és a multban gyönyörű eredményeket elért kebli lapunkat a romlásba juttatni. Jelenleg az a helyzet, hogy a Közlönyt még ma kis terjedelmében is csak a Kolozsvárt rendezett összejövetelek s így a kolozsvári unitáriusság újabb megterheltetéséből előálló jövedelemből tudjuk, úgy ahogy, megjelentetni. Ez a helyzet már magában véve sem nevezhető egészségesnek, mert *az egyház egyetemét szolgáló orgánumot az egyház egyetemének kell fenntartania* s nem egyetlen egy városnak, melynek unitáriussága nem gazdagabb, mint a többi városi egyházközségé s számtalan egyházi intézmény fenntartásával amúgy is túlontúl meg van terhelve. De azt is számításba kell vennünk, hogy a jelenlegi kis terjedelemben a Közlöny nem felelhet meg céljának, mely a változott idők következményeképen többet, jobbat kell, hogy adjon, mint eddig. A választmánynak az az előterjesztése, hogy vagy jelentessük meg a Közlönyt havonta kétszer, vagy pedig adjunk 20—24 oldalt havonként. Ezt azonban csak úgy tehetjük meg, ha egyrészt újabb előfizetőket szerzünk, a régieket visszanyerjük és a hátralékokat behajtjuk. Az az évi 36 lej nem oly nagy összeg, hogy öntudatos és buzgó unitárius ember meg ne fizethetné, épen ezért kérjük a közgyűlést, tegyen lépéseket, hogy új előfizetések szerzésére építő mozgalom induljon meg.

Legvégül pedig meg kell emlékeznem arról a nemcsak az

Egylet barátait, hanem minden unitáriust egyaránt érdeklő eseményről, hogy a D. F. E. a jövő évben fennállásának 50-ik évébe lép. Az eltöltött félszázad alatt a D. F. E. annyi sok érdemes és marandó értékű szolgálatot tett egyházunk és fajunk javára, hogy az 50-ik évforduló fölött nem térhetünk csak úgy napirendre. Egyletünk választmánya illusztris alapítójával, főt. Dr. Boros György püspök és díszelnök úrral az élén már megtette az első lépéseket az évforduló megünneplésének méltóvá való tételére. Intézkedett arról is, hogy az Egylet rövid története megírassék. Szükséges azonban, hogy a közgyűlés járuljon hozzá a maga részéről is és tekintélyével hasson oda a meg nem jelenteknél is, hogy minden egyes fiókegyletünk már jó előre készüljön az évforduló megfelelő figyelembevételére. Nemcsak a mult iránti hálánkat és kegyeletünket kell lerónunk az Egylet részben életben levő, részben már elköltözött áldozatos lelkű munkásai számára, hanem egyuttal szent fogadalmat is kell tennünk, hogy elődeink alapvetését méltó építéssel folytatni kivánjuk.

Ezek után tisztelettel kérem titkári jelentésem elfogadását.

Ezután a pénztári jelentés olvastatott fel, melyet Gálfi Lőrinc pénztárnok készített:

Az egylet 1933. évi pénztári állapotáról tájékoztató jelentésemet a következőkben teszem meg: December hónap 1-ig bevétel volt 32.990 lej és 50 bani; kiadás volt 59.715 lej. Igy a kiadás 26.724 lejjel és 50 banival több, mint a bevétel. A többkiadás egy része abból állott elő, hogy a Konfirmációi Emlék kiadása 16.403 lejbe került és abból még semmit nem kaptunk be. A másik részének oka az, hogy az Unitárius Közlöny díjai nagyon hiányosan folytak be. Ugyanis az Unitárius Közlöny költségei december 1-ig 34.729 lej kiadást okoztak. A bevétel azonban alapítói, rendes tagsági és előfizetői díjakból csak 21.359 lej volt. Tekintetbe véve azt a körülményt, hogy az 1932. évi számadásunkat is 10.839 lej hiánnyal zártuk, komoly megfontolás és intézkedés tárgyának tekintem az egylet vagyoni biztosítását.

Titkári és pénztári jelentés után Dr. Varga Béla ügyvezető alelnök bejelentette, hogy új alapszabályunk miniszterileg is jóváhagyatott s így a mai nappal életbe lép. Ennek következtében úgy a titsztikar, mint a választmány lemond s új választás tüzetik ki. Dr. Boros György díszelnökünk elnöklete alatt közgyűlés a következő választásokat eszközölte:

Tisztikar: Elnök: Dr. Abrudbányay Ede. Alelnök: Dr. Boros Györgyné. Ügyvezető alelnök: Dr. Varga Béla. Titkár és szerkesztő: Szent-Iványi Sándor Pénztáros: Gálfi Lőrinc. Jogtanácsos: Dr. Lukácsi József. Jegyző és kiadó: Ifj. Hadházy Sándor.

Választmány: Nők: Özv. Csathó Pálné, Csifó Salamonné, Guráth Béláné, Gyallay Domokosné, Dr. Gyergyay Árpádné, Dr. Hintz Györgyné, Dr. Jancsó Ödönné, Márkos Albertné, Ürmösi Károlyné. *Férfiak:* Gálffy Zsigmond, Hadházy Sándor, Kovács Kálmán, Patakfalvy Zsigmond, Pálfi Márton, S. Nagy László, Ütő Lajos, Ürmösi József, Vári Albert.

Ezután a közgyűlés végetért. Jövő évi közgyűlésünk az Egylet 50 éves fennállásának jegyében fog lefolyni.

Socinus Faustus síremléke.

A világ unitáriusainak egy nagy adósságát rótta le az elmult nyár folyamán Dr. Wilbur amerikai történettudós és tanár. Tudjuk, hogy a reformáció idejében szinte az erdélyi unitárius egyház megalakulásával egyidőben Lengyelországban is egy, velünk testvér unitárius felekezet alakult ki, amelynek követőit vezérükül Socinus Faustusról szociniánusoknak nevezték. Virágzó egyházi életük, számos iskolájuk, templomuk volt. Összeköttetésben álltak más szabadelvü protestáns felekezetekkel, világhirű tanáraik, tudósaik voltak s habár a későbbi kegyetlen üldözések még az emlékezetüket is igyekeztek kiirtani, ami sajnos részint sikerült is, a fennmaradt emléktöredékek azt mutatják, hogy számottevő erőt képviseltek s az erdélyi unitáriusok testvéri összeköttetésben voltak velük. Némi fogalmat nyerhetünk szerepükről, ha számbavesszük, hogy az 1612 évi rahowi zsinatjukon 400 képviselőjük vett részt, majd 1618-ban 549, és 115 egyházközségüknek a neve ma ismeretes. Sajtójuk utján élénk részt vettek a reformáció utáni ker. nagy hitvitáiban s nem véletlen, hogy szereplésük egybeesik a lengyel irodalom egyik aranykorszakával. Tanulóik külföldi híres egyetemeken tanultak s mindenfelé szertevitték a szociniánus szabadgondolkodás csiráit.

Ennek az élénk, virágzó egyházi életnek 1579-től 25 éven át irányítója, mestere és lelke az olasz származású Socinus Faustus. Élete történetének feltárására és jelentőségének méltatására nincs kellő tér és idő ez alkalommal. Élete utolsó szakaszát 1598-tól 1604-ben bekövetkezett haláláig egy unitárius nemes birtokán töltötte állandó irodalmi munkálkodásban. Sírját követői kegyelettel őrizték és gondozták 1660-ig, amikor a lengyel unitáriusok vallásukhoz való ragaszkodásuk miatt országukból kiűzettek. Csaknem másfél évszázadig nem történik említés Socinus sírjáról, míg végre 1822-ben újra felfedezik a leírás szerint egy fákkal szegélyezett helyen, a síron egy olasz nyelvű felírást viselő nagy, lapos kővel. Ettől kezdve az angol Gordon Sándor hívja fel reá az unitáriusok figyelmét 1879-ben. Egy emberöltővel később 1910-ben az amerikai Wendte Károly keresi fel s összeköttetései révén sikerült kieszközölnie az orosz kormánynál, hogy azt mint történelmi műemléket védelmébe vegye. Az ő agyában fogant meg a gondolat, hogy az elhagyott sír fölé egy méltó emlékmű létesüljön. Egy nemzetközi bizottságot szervez e célra, azonban mire a munka véghezvitelére szükséges pénz összekerült, kitör a világháború s így a terv ismét megvalósíthatatlan maradt.

1924-ben kereste fel újra a sírt Dr. Wilbur a most már új életre kelt Lengyelországban; látogatása alkalmával sikerült megnyernie e kérdésben lengyel vezető körök rokonszenvét. A régi alaphoz a gyűjtés újra megindult különösen Amerikában. 1800 dollár gyült össze e célra.

Az elmult évben végre megbizhatták dr. Wilbur-t, hogy készíttesse el az emléket. A krakói építészeti főiskola igazgatójának

tevei szerint készült el végre az emlékmű klasszikus mór stílusban. Mikor a terv és megfelelő kő-anyag mind megvolt, még egy nehézséget kellett áthidalni. A szomszédos telek tulajdonosa megtagadta, hogy telkéből egy annyit átadjon, mint amennyi az emlék felállításához okvetlenül szükséges volt. Már úgylátszott, hogy ezen a kicsiségen hajótörést szenved a terv, mikor végre annak a parknak tulajdonosa, amelyen Socinus utolsó idejét töltötte, felajánlotta e parkot az emlékmű felállítására.

Ott áll az emlékmű most már a park egyik sarkában árnyas fákkal szegélyezett út végében, közel egy ősi kis kápolnához, amelyben a hagyomány szerint maga Socinus is imádkozott. Az emléken magán a következő felirás olvasható latin s olasz nyelven:

„Az olasz Socinus Faustus emlékére, ki 1539 december 5-én született Siennában s meghalt 1604 március 3-án Lusbawice-ben. A vallásszabadság, felvilágosodás és türelemért viselt küzdelmeinek elismeréséért. Emelték 1933-ban azok, akik az ő nevét tisztelik Európában, Angliában és Amerikában.

Az erényes ember elismerést arat.
S az igaz elismerés a halálon túl is megmarad!"

Le van törlesztve a kegyelet adóssága. Csak egy van még hátra: az emlékmű méltó ünnepélyes keretek között való felszentelése. Erre a jövő évi koppenhágai nemzetközi konferenciára igyekvők figyelmét hívja fel az emlékmű megvalósításának legderekabb munkása dr. Wilbur. (Dr. Wilbur írásai után.)

Kénos, 1933. *Kővári Jakab.*

A betlehemi csillagok.

(Karácsonyi jelenet. Emelvény közepen asztalkán sorban hét gyertyatartó meggyujtásra készen. Jobb oldalon hét nagyobb, baloldalon hét kisebb gyermek.)

Nagyobb gyermekek.

Első gyermek. (Égő gyujtóval az első gyertyához lép): Im felgyujtom tüzét a Hitnek, amelyet a nemes élet tesz erőssé.

Második gyermek: Im felgyújtom tüzét a Reménynek, amely nélkül az élet üres.

Harmadik gyermek: Im felgyújtom tüzét a Szeretetnek, amely az életnek célt és tartalmat ád.

Negyedik gyermek: Im felgyújtom tüzét az Igazságnak, amely vezérünk az élet sötét ösvényein.

Ötödik gyermek: Im felgyújtom tüzét az Egészségnek, amely az életet kellemessé és boldoggá teszi.

Hatodik gyermek: Im felgyújtom tüzét a Szépségnek, amely életünk folyását ízlésessé és lendületessé teszi.

Hetedik gyermek: Végezetül felgyújtom tüzét a krisztusi

Szolgálatnak, amely segít, hogy életünket másokkal megosszuk.

Vezető: E tüzek legmagasabb életeszményeink jelképei. Szemeink az égő lángokra szegződnek. Imádkozzunk Istenhez, hogy szíveinkben magas életcélok tüzei égjenek.

Első gyermek. (Kezében az égő gyertyákkal): Kérdezem tőletek, vállaljátok a szent megbizatást, hogy a lángokat fennen fogjátok lobogtatni? Vigyázni fogtok arra, hogy e tüzek az emberek szívében mindig tisztább és tündöklőbb fényben égjenek?

Kisebb gyermekek.

Első gyermek: Igérjük, hogy a megbizatást vállaljuk. Az eszmények lángját magasan lobogtatjuk s tüzüket az emberi szívekben élesztjük. Amint nekünk átadtátok, úgy adjuk át mi is a következő nemzedéknek e szent események égő fáklyáit.

Legyetek felavatva általunk is az emberiség szolgálatára: Hit, Remény, Szeretet, Igazság, Egészség, Szépség!

(Megnyitóul és bezáróul énekelhető (esetleg az egész gyermekseregl) „A szeretet szent ünnepén" c. énekünk első és utolsó versszaka, vagy az Iszlai gyüjteményben Hitünk nagy ünnepén és Az Égen Betlehem felett kezdetű énekek.)

Közli: *Kiss Sándor.*

EGYLETI ÉLET

Boldog karácsonyi és újévi ünnepeket kívánunk kedves olvasóinknak!

Kultúrdélutánok Kolozsvárt. A D. F. E. minden hónap második péntekén délután 5 órakor a püspöki lakásban, Kossuth Lajos-utca 7., Kultúr délutánt rendez, melyre minden unitárius családot, azok vendégeit és minden érdeklődőt szeretettel fogad a rendezőbizottság. I. délután dec. 8-án. Felolvas: Gyallay Domokosné. Énekel: Bede Emil. Hegedűl: Diviátzky Mária. Zongorán kiséri: Ütő Mária. Zongorázik: Tatár Ferenc. II. délután január 12-én: Felolvas: Báró Huszár Pálné. Duett hegedű: S. Konba Paula. Zongorázik: B. Rohonczi Mária. Énekel: Perl Ilonka. Zongorázik: Kozma Ede: — III. délután március 9-én. Felolvas: Szent-Iványi Sándor. Énekel: Dr. Siró Zsigmondné. Hegedül: Ifj. Márkos Albert. Zongorázik: Gál Nusi. — IV. délután április 8-án. Felolvas: Ifj. Gspann Károly. Énekel: Puksa Endréné. Zongorázik: Szász Edit. Vidám előadás: Lengyel Rudolf.

Ismeretterjesztő előadások Kolozsvárt. *A D. F. E. központi választmánya* az idén is megrendezte népszerű ismeretterjesztő előadás-sorozatát. A hat előadáson, melyeket társadalmi életünk

legkiválóbb képviselői tartottak, a közönség állandóan nagy érdeklődéssel hallgatta a kiváló szaktudással és élvezetes módon előadott időszerű vallásos és tudományos problémák fejtegetéseit. Első izben Dr. Márkos György a kitünő gyermekgyógyász beszélt arról a sok betegségről, amik gyermekeinket lépten-nyomon fenyegetik és azokról a lehetőségekről, melyek a tudomány rendelkezésére állanak a veszedelmek leküzdésénél. A következő héten Dr. Varga Béla egyh. főjegyző olvasott fel „A mai kor szellemi válsága és Dosztojevszkij" címmel. Társadalmi életünk sok minden nyomoruságát a vallástalanságban látja s ennek megszüntetését teszi a vezetők legfontosabb kötelességévé. Dr. Ferenczi Sándor koll. tanár „Küzdelem a létért" című vetített képes előadása keretében vázolta azt a szakadatlan harcot, ami a föld őskorától egészen napjainkig folyik ember, állat és természet között a fajfenntartás érdekében. Az Amerikából nem régen visszatért Szent-Iványi Sándor lelkészünk „Az ideges háziasszony" címmel arról az általános ideges állapotról szólott, amely eltölti háziasszonyainkat a mai nehéz napokban. Az ezután következő előadáson Dóczyné Berde Amál, az ismert írónő beszélt a vallásos nőről, mint a család éltető lelkéről. Az anya és hitves szerepe nem merülhet ki csupán az anyagiakról való gondoskodásban, igazi munkatere ott van a nőnek, ahol természetes gyöngédsége és finomsága miatt a család tagjainak lelkéhez legkönnyebben juthat, — a vallásos érzés ápolásában. Az utolsó alkalomkor Dr. Veres Ferenc volt egy. tanárnak a kozmetika köréből tartott előadására is nagy számú hallgatóság gyült össze. A tudós előadó élvezetes, természetes modorával világította meg a tudományos kozmetikának sok olyan titkát, melynek ismerete nagyban hozzájárul az egészség megőrzéséhez és a modern kozmetikai eszközök helyes értékeléséhez.

A D. F. Unitárius Nők Szövetsége 1933—34. évi téli programmja: (Az előadássorozat címe: „A mai ifjúságról.") December 4. hétfő: Dobay István vargyasi lelkész: Az ifjúság lelki világáról. Lőrinczy Dénes bukaresti lelkész: Az erdélyi ifjúság problémái. December 7. Választmányi gyűlés. December 17. Karácsonyfa-ünnepély. Január 4. Csütörtök: Választmányi gyűlés. Január 10. Szerda: Kötőke, Dr. Gspann K. Az olasz ifjúságról. Január 24. Szerda: Dr. Varga Béla: A német ifjúsági mozgalom ismertetése. Február 1. Csütörtök: Választmányi gyűlés. Február 7. Szerda: Kötőke, Csifó Nagy László: Az angol ifjúságról. Február 21. Szerda: Szentiványi Sándor: Az amerikai ifjúságról. Március 1. Csütörtök: Választmányi gyűlés. Március 7. Szerda: Kötőke: Dóczyné Berde Amál: Az anyák és a mai ifjúság. Március 21. Szerda: Dr. Gál Kelemen befejező előadása: „A mai ifjúságról." A karácsonyfa-ünnep d. u. 4-kor kezdődik a Kollegium tornatermében, a gyűlések, kötőkék és előadások mindig d. u. 5 órakor a Nők Szövetsége irodahelyiségében. (Leányotthon.) Mindezen összejövetelekre és előadásokra minden unitárius nőt és azok vendégeit szerettel hívja a választmány.

EGYHÁZI MOZGALMAK ÉS HIREK

Az Unitárius Teológiai Akadémia Ifjúsági Önképzőköre 1933. dec. 2-án este a kolozsvári Unitárius Kollégium tornatermében jótékonycélú műsoros tea-estélyt rendezett. Műsor a következő volt: 1. Megnyitót mondott: Kökösi Kálmán IV. éves. 2. Szavalt: Lőrinczy Mihály III. éves. 3. Magyar dalokat énekelt: Bede Emil IV. éves hallgató. 4. Székely tréfákat adott elő: Lengyel Rudolf. 5. Két alkalommal énekelt a Teológiai Akadémia Dalárdája, Ütő Lajos tanár úr kitünő és pontos vezetésével.

Örömünnep Iszlóban. A marosi egyházkör ezen kicsiny egyházközsége tapasztalt öreg lelkészének, Fekete Józsefnek vezetése mellett a mai nyomasztó körülmények között is megtalálta a módját annak, hogy omladozó templomát újjáépíthesse. Az élni akarásnak, az áldozatkészségnek ez újabb tanujele annál meglepőbb, mert csak alig nehány éve, hogy e maroknyi nép iskolát épített gyermekei számára. A megújított templom november 5-én ünnepi istentisztelet keretében adatott át a közhasználatnak, mely alkalommal imát Bedő Árpád vadadi, felszentelő beszédet Máthé Zsigmond nyárádszentmártoni lelkész tartott. A templom építésének történetét a helybeli lekész ismertette. Résztvettek az ünnepségen és jelenlétükkel emelték annak szinvonalát a köri felügyelő gondnok urak: K. Nagy Árpád és Dr. Péterfi Áron, kik közül az első tolmácsolta az egyházhatósági elismerést az áldozatkészség e szép magnyilvánulásáért az egybegyült közönségnek. Halmágyi János köri esperes és Dr. Fekete Gyula a köri D. F. E. elnöke levélben fejezték ki az egyházközség épülése feletti örömüket.

Értesítés. Értesítjük lelkész, énekvezér és unitárius tanító afiait, hogy amint a lelkészekkel körlevélben is közöltük, a Dr. Czakó József által bérletbe vett „Marosvásárhelyi Szanatóriumban“ a belső emberek és azok családtagjai betegség esetén ugyanazokkal a kedvezményekkel igénybe vehetik a Szanatóriumot, amely a bérletbe vétel előtt is megvolt. E tárgyban részletes utasítással kibocsátott körlevél szolgál. A beutalást ezután is Halmágyi János maroskori esperes fogja végezni.

Unitárius cserkészek Kolozsvárt. Végre a mi unitárius ifjaink ajkain is felhangzott a „Jó munkát!“ — a cserkész köszöntés. November 1-én megalakult a kolozsvári kollégium V. és VI. osztályú növendékeiből, valamint önkéntesen jelentkező leánytagokból egy 30 fiúból és 5 leányból álló cserkészcsoport, mely Lőrinczy Zoltán tornatanárunk lelkes és szakértő vezetése alatt tanulgatja a cserkész-élet fő tudnivalóit. Ezekből lesznek tavaszra az első őrsvezetők. November 15-én a vasárnapi iskola keretében megalakult a 12 éven alóliak cserkész-szervezete, melynek „Farkaskölykek“ a hivatalos neve. Első nyilvános szereplésük a főtanács alkalmából kinálkozott, mikor is a részükre otthonnak adott

cserkésztermet berendezték a főtanácsra ágyakkal, bútorokkal. A főtanácsi tagok kellemes meglepetéssel használták fel ezt a 30—40 ágyat, mely oly közel a gyűlésteremhez, sokkal alkalmasabb volt részükre, mint a városban való elszállásolás. Még kellemesebb volt azonban a meglepetésük, mikor a köröttük sürgőforgó, mindenben segítségül jövő és szolgálataikat önként és ingyen felajánló cserkészfiúkat meglátták. Már csak ezzel az egy szereplésükkel is igazolták lelkes megszervezőjüknek, Lőrinczy Zoltán tornatanárnak a cserkész-eszméért való kardoskodását. Fiúk, sokat várunk tőletek a jövőben is. Isten legyen veletek és — „Jó munkát!" **Sz. I. S.**

Irodalom

Gyallay Pap Sándor: Felsikoltok!... Kolozsvár, 1933. 96 oldal. Grafic-Record.

Fiatal költő hetvenhat versét tartalmazza ez a csinos kiállítású könyvecske, melynek gyönyörű címlapját (Tóth István rajza) kár volt dísznyomássá tenni a szerző oda-nem illő beállítottságú arcképével. A versek valósággal megrázó élményeket, csodaszép gondolatokat, költői szépségű szófüzéseket és kifejezéseket csillogtatnak meg, melyeknek értékét ugyan rontja a szerző — úgylátszik — minden áron szabad verselésre törekvő rímtelensége és ritmustalansága, — de lelkünk mélyéig való hatolását nem akadályozhatja meg. Ritka mélységű, érdekes készséggel rendelkező lelket ismerünk meg a versek olvasása közben s ha szerző végre elhatározza magát, hogy szabad, vagy kötött formában kiván-e megnyilatkozni, — a versek többsége e két véglet között ingadozik — úgy igazán nagy tehetséget nyer szerzőjével erdélyi magyar (és unitárius!) irodalmunk.

E könyvet megvételre szivesen ajánljuk. Kapható az Iratterjesztőnél. Ára 80 lej. **Sz. I. S.**

Előfizetési felhivás. Az „Unitárius Irodalmi Társaság" által hirdetett pályázat utján Szentmártoni Kálmán megírta: „János Zsigmond erdélyi fejedelem élet- és jellemrajzá"-t. E munka körülbelől 16 ívnyi terjedelemben János Zsigmond arcképével, címerével, karácsonyra meg fog jelenni, mint az Unitárius Irodalmi Társaság kiadványa. A munka előfizetési ára 100 lej, bolti ára 120 lej lesz. Az előfizetési íven, vagy más úton leendő megrendelések Szentmártoni Kálmán tanár címére küldendők Cristur-Székelykeresztúr (jud. Odorheiu). Minden 10 előfizető után, a gyűjtő egy ingyen példányt kap.

Örökbe fogadásra ajánlunk egy tiz éves, elhagyott unitárius fiucskát. Bővebb felvilágositások lapunk szerkesztőségétől nyerhetők.

Unitárius Naptár ügyében értesítem lelkésztársaimat, hogy darabonként 10 lej árban kell egyleti pénztárunkhoz elszámoljanak. Az esetleges utánrendeléseknek csak az esetben tudunk eleget tenni, ha esetleg az egyházközségekből el nem adott példányokat küldenek vissza. Erre kérem is lelkésztársaimat, hogy 1934. január 15-ig az el nem adható példányokat sziveskedjenek visszaküldeni. Tisztelettel a **Szerkesztő.**

Szerkesztői üzenetek.

Olvasóinkhoz! Jelen számunkban még nem valósithattuk meg lapunk új beosztását a leközlendő főtanácsi és egyleti jelentések miatt, melyek lapunk terjedelmének nagy részét lefoglalták. 2. Lapunk szétküldése új kezekbe került. Ha a posta gyakori tévedései következtében valaki nem kapná meg lapunk valamelyik számát, kérjük, közölje azt velünk — esetleg lelkésztársaink utján is, — s mi gondoskodni fogunk az elmaradt szám pótlásáról. — 3. Lapunk az eddiginél nagyobb terjedelemben fog ezentul megjelenni, azonkívül — a lehetőséghez és anyagi viszonyainkhoz mérten — képekkel is változatosabbá fogjuk azt tenni. Ehhez azonban szükséges, hogy előfizetési diját mindenki *pontosan* befizesse, valamint, hogy *új előfizetőket* is szerezzünk. Bizunk olvasóink ragaszkodó szeretetében és pártfogásában.

Munkatársainkhoz. Kis terjedelmü lapunk csak akkor felelhet meg hivatásának, ha minél többféle tárgyú és különböző színezetű közleményt helyezhetünk el benne, hogy olvasóink más-más érdeklődési körbe tartozó táborát kielégíthessük. Épen azért, amikor *minél több* közleményt kérünk, egyuttal azt is kérjük, hogy e közlemények *minél rövidebb formában* közöltessenek. Szeretettel üdvözlöm olvasóinkat és munkatársainkat! *A szerkesztő.*

Alapitói dij 1000 leu, minek ellenében az Unitárius Közlöny ingyen jár!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor címére küldendő, Cluj-Kolozsvár, Unitárius kollégium

Előfizetési ár: Egész évre nem egyleti tagoknak 36 L. Akik a 60 Leit egy összegben előre befizetik, kapják a lapot, a Dávid Ferenc Egylet rendes tagjainak tekintetnek, a egyleti jogaikat gyakorolhatják. Örökös alapitódij 1000 L. Magyarországi előfizetés 90 L. Mincen penz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj-Kolozsvár. 19159